

СЕКЦІЯ 2

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Любов БАСЮК

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Чайковський Я.І.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Електронна платіжна система – це досить зручний спосіб грошових розрахунків. Населення центральної та західної Європи, США та інших розвинених країн давно та досить активно користується ними. На території України популярність електронної платіжної системи лише набирає обертів. Основними факторами, які блокують розвиток є неосвіченість громадян в даному питанні та слабка інфраструктура. Острах людей перед новим спонукає українців надалі користуватись готівкою, а це, в свою чергу, гальмує розвиток інфраструктури електронної платіжної системи.

У якості платіжних засобів в електронних платіжних системах використовуються електронні (цифрові) гроші, які є аналогом готівки і, при необхідності, миттєво передаються з одного електронного гаманця на інший. Найбільш відомими міжнародними електронними платіжними системами є: Mastercard, E-Gold, LibertyReserve, PayPal, Perfect Money, Moneybookers, Fethard, EasyPay, ChronoPay. Провідною міжнародною електронною платіжною системою є VisaInternationalServiceAssociation [1].

Усі операції з електронними грошима робляться через сайти так званих електронних платіжних систем, кожна з яких має власну валютну одиницю, свої правила і стандарти. Більшість сайтів, підключених до торгових систем, приймають і відправляють віртуальні грошові знаки за допомогою WebMoney, iMoney, UkrMoney та e-Gold, електронні гроші яких є на даний момент найпоширенішими в нашій державі.

Однією з основних складових розвитку електронних платіжних систем в світі і в тому числі в Україні є Інтернет-торгівля, яка, на жаль, розвивається в нашій країні набагато повільніше аніж в сусідніх європейських державах. Серед основних перешкод розвитку – високий рівень корупції, відсутність доступу до фінансових ресурсів, недовіра населення до електронних платіжних засобів.

Електронна платіжна система розробляється з відповідним контролем за доступом до інформації, контролем несанкціонованого доступу в базу даних як платіжних інструкцій, так і платіжного балансу.

Прикладами електронних платіжних систем в Україні є Система електронних платежів Національного банку України та Національна платіжна система «Український платіжний простір» [2].

Комерційні банки також активно розробляють і впроваджують системи автоматизації внутрішньобанківської діяльності (так звані програмні комплекси «Система автоматизації банку» (САБ)). Це – програмне забезпечення, що обслуговує поточну внутрішньобанківську діяльність (бухгалтерський облік, обслуговування рахунків клієнтів тощо). Одним із завдань таких систем є, зокрема, автоматизація

обігу платіжних документів усередині банку та обмін електронними платіжними документами з СЕП.

Система електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ) – це державна система міжбанківських розрахунків. Кореспондентські відносини між банками України для здійснення міжбанківських розрахунків устанавлюються на підставі договору шляхом відкриття кореспондентського рахунка [3, с. 192].

Особливе місце посідає Національна платіжна система «Український платіжний простір», оскільки вона є внутрішньодержавною платіжною системою, тобто такою, «в якій платіжна організація є Національний банк України та яка здійснює свою діяльність і забезпечує проведення переказу коштів виключно в межах України.

Ще одним способом виконання міжбанківських розрахунків в Україні є встановлення між комерційними банками прямих кореспондентських відносин, яке здійснюється з метою прискорення розрахунків. Враховуючи, що на території України діє система електронних платежів НБУ, учасниками якої є всі комерційні банки та яка практично задовольняє потреби банків у цій сфері, прямі кореспондентські відносини між банками України встановлюються як виняток. Цей виняток може бути пов'язаний зі специфікою проведення банківських операцій, що мають постійний характер.

Сьогодні можна помітити, що одними з небагатьох у кризових економічних умовах напрямків є ті, що пов'язані з різними Інтернет технологіями – від мобільного та стаціонарного широкосмугового доступу до он-лайн-комерції та електронних платіжних систем. Це наочно показує поточний вектор розвитку українського ІТ-ринку; змінитися він може хіба що після досягнення європейського рівня охоплення Інтернету.

Для удосконалення діяльності електронних платіжних систем в Україні необхідно:

- надати право платіжним установам, які відповідають вимогам закону щодо розміру статутного капіталу та отримали ліцензію на переказ коштів, відкривати клієнтам рахунки й електронні гаманці, випускати платіжні картки та електронні гроші, їх обслуговувати;
- врегулювати технічно-організаційні механізми договірному списання та запровадити процедури, які притаманні договірному списанню;
- запровадити повідомчий характер унесення до Реєстру платіжної інфраструктури відомостей щодо учасників міжнародних платіжних систем, створених нерезидентами;
- упорядкувати діяльність небанківських фінансових установ на ринку платіжних послуг, зокрема скасувати вимогу щодо необхідності їх участі в платіжній системі для надання послуг з переказу коштів та, натомість, запровадити належний механізм контролю за прозорістю їх розрахунків;
- надати право резидентам України здійснювати-отримувати плату за товари, роботи, послуги електронними грошима, випущеними нерезидентами;
- для зростання довіри клієнтів до платіжних інструментів та сервісів, фінансових та платіжних інститутів у цілому, та, відповідно, зростання кількості безготівкових операцій та залишків на рахунках впровадити механізми запобігання або припинення неналежних переказів та переходу фінансової відповідальності на того учасника платіжної операції, який не забезпечив належну безпеку здійснення операції;

- замінити вид покарання (з виключно штрафу на обмеження чи позбавлення волі) за злочин у вигляді незаконних дій з платіжними інструментами та засобами їх ідентифікації, платіжними пристроями, електронними грошима та встановити міру покарання, яка у повній мірі відображає рівень суспільної небезпеки.

Таким чином, проведене дослідження вказує на те, що сучасний етап розвитку банківського сектора потребує вдосконалення національної електронної платіжної системи, також існує необхідність подальшого розвитку Національної платіжної системи «Український платіжний простір».

Література:

1. Ющишина Л.О., Сало С. М. Електронні платіжні системи у міжнародній практиці та їх застосування в Україні [Електронний ресурс] // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9(3). – С. 508-513. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2012_9%283%29_73.

2. Офіційний сайт Національної платіжної системи «Український платіжний простір» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prostir.gov.ua/prostir/>.

3. Банківські операції : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.

4. Руцишин Н.М., Костак З. Р. Платіжна система України та безпека її функціонування [Електронний ресурс] // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Випуск 19. – С. 452-456. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/88.pdf>.

Володимир БЕРЕГУЛЬКО

студент факультету фінансів ТНЕУ

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри банківської справи Галицьке Ю.М.

ПРОБЛЕМИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Рівень власного капіталу банківської системи є головним показником її здатності до розвитку та до підвищення вкладу в ефективність реального сектора економіки країни.

Високий рівень капіталізації банків гарантує стабільність національної валюти та фінансову стійкість банків при нестабільності фінансової системи, забезпечує інвестиційну діяльність комерційних банків.

В умовах глобалізаційних змін головним завданням для банківської системи будь-якої країни є забезпечення капіталу комерційних банків відповідно до потреб економіки. Саме підвищення рівня капіталізації комерційних банків України є одним із найголовніших завдань, що допоможе забезпечити стабільність та надійність банківського ринку України у цілому.

На сьогодні проблема впливу капіталізації банків на стійкість та надійність банківського сектору досить широко досліджується науковцями. Особливості розвитку банківського сектору України та його капіталізації, можливі шляхи збільшення капіталу банками України розглядались у роботах А. А. Гриценка, Г. А. Крамаренко, В. А. Царьков та інших.

Комерційний банк – це банк, який здійснює універсальні банківські операції з різними організаціями, установами, здебільшого за рахунок власних коштів та залучення кредитних ресурсів своїх клієнтів.